

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
ODSJEK ZA FILOZOFIJU

Imigracija i diskriminacija

Seminarski rad

Ime i prezime studentica: Jeannie Baričević, Marija Juričić

Naziv i vrsta studija: dvopredmetni diplomski studij filozofije i njemačkog jezika i književnosti

Kolegij: Filozofija politike

Akadska godina: 2019./2020.

Nositelj kolegija: dr. sc. Elvio Baccarini

Rijeka, 2020.

Sadržaj

1	Uvod.....	3
2	Fine – Imigracija i diskriminacija.....	4
2.1	Definiranje pojma rase.....	4
2.2	Kontrola imigracije i rasizam.....	4
2.3	Pravo na isključenje.....	5
3	Miller i Wellman o (ne)dopustivosti diskriminacije.....	7
4	Prepoznavanje diskriminacije i njeno rješavanje.....	11
5	Diskriminacija je problem.....	12
5.1	Wellman: pravo države i pravo imigranata.....	12
5.2	Miller: diskriminiranje na temelju vještina razlikuje se od diskriminiranja na temelju rase.....	13
6	Zaključak.....	16
7	Literatura.....	17

1 Uvod

Tema ovoga eseja temelji se primarno na djelu „Immigration and Discrimination“ od Sarah Fine, objavljenom u zborniku *Migration in Political Theory: The Ethics of Movement and Membership* (2016). Nadalje su kao literatura korišteni dijelovi iz djela „National responsibility and global justice“ od Davida Millera (2007), kao i iz djela „Debating the ethics of immigration. Is there a right to exclude?“ od Christopher Heath Wellmana i Phillip Colea (2011).

Većina teoretičara i filozofa politike se slaže u tome da postoje neke prakse isključenja koje su uvijek ili gotovo uvijek nedopustive. Prema konsenzusu državama nije dopušteno da diskriminiraju i odbijaju kandidate za ulazak prema kriteriju rasne i etničke pripadnosti. No, različiti teoretičari i filozofi nude različite razloge za prigovor ovom obliku diskriminacije, no slažu se u tome da upravljanje imigracijskom politikom ne bi smjelo biti rasno diskriminirajuće.

U ovom eseju ćemo prikazati probleme do kojih dolazi kada se govori o imigraciji i diskriminaciji. Prvo ćemo definirati pojam rase zbog lakšeg razumijevanja daljnjeg toka seminarskog rada. Nakon toga ćemo govoriti o kontroli imigracije i rasizmu, te u idućem poglavlju o pravu na isključenje. U narednom poglavlju ćemo govoriti o Millerovom i Wellmanovom mišljenju o (ne)dopustivosti diskriminacije, te nakon toga o tome kako prepoznati diskriminaciju i kako riješiti problem diskriminacije. U zadnjem poglavlju „Diskriminacija je problem“ ćemo predstaviti Wellmanov i Millerov stav prema diskriminaciji. Seminarski rad ćemo zaključiti vlastitim stavom prema imigraciji i diskriminaciji.

2 Fine – Imigracija i diskriminacija

2.1 Definiranje pojma rase

Definiranju pojma rase bi se trebalo pristupiti s oprezom. Velika većina teoretičara smatra da se pojam rase uopće ne bi trebalo koristiti. Pojam rase se najčešće koristi kod prikazivanja prirodne, tj. biološke razlike između pojedinaca i grupa ljudi. Iz tog razloga teoretičari smatraju da se pojam rase ne bi trebao koristiti za prikazivanje naturalističke razlike između pojedinaca, grupa i nacija.

S druge strane postoje teoretičari koji tvrde da možemo i moramo nastavljati upotrebljavati pojam rase, čak i kada bi odbacili diskreditirani naturalistički koncept rase. Jedan od teoretičara koji zastupa ovu tvrdnju je utjecajni filozof rase, Charles W. Mills. Ovdje se o rasi govori kao o društvenom konstrukt, tj. govori se o rasnoj kategoriji kojoj smo dodijeljeni i s kojom se identificiramo, koja ima veliki utjecaj na naš društveni i politički život. Za društveni koncept je bitna povijest, te društveni i politički odnosi. Društveni konstrukt nekim rasama pruža određenu prednost nad drugim rasama, kao što se npr. bijelce smatra hijerarhijski najvišom rasom. Takva kategorizacija rase pruža određeni temelj za posebne načine diskriminacije.¹

Rasizam i rasna diskriminacija uvelike utječu na imigracijsku politiku. Velike predrasude koje se osjećaju prema drugim rasama, tj. prema strancima, igraju ulogu u imigracijskoj politici. Takve predrasude čine motivaciju, u raznim vremenima i na raznim mjestima, za imigracijsku politiku te utječu na odluku o tome kome će se dopustiti imigriranje, a kome će se ograničiti.

2.2 Kontrola imigracije i rasizam

Ako se osvrnemo na prošlost i na povijest imigracijske kontrole, mnogi filozofi se slažu s time da su takve kontrole čisto rasističkog tipa. Takve kontrole omogućuju državama da na temelju rasne ili etničke pripadnosti pojedinca odluče ako će mu dopustiti imigriranje ili neće. Ukidanje institucija ili provođenje reformi nad tim institucijama,

¹ Fine 2016: 4

koje djeluju u skladu s rasističkim ponašanjem, bili bi prikladan odgovor za rasnu diskriminaciju i nepravdu. Potrebno je migracijsku politiku udaljiti od rasističkih predrasuda.²

Na prvu se čini da bi takvo udaljavanje bilo najbolje rješenje, no onda bi došlo do niza raznih drugih problema i pitanja. Naime državi bi u interesu trebala biti dobrobit vlastitog naroda, kao i unapređenje njihovih želja, potreba i interesa. Ukoliko bi došlo do imigriranja, dolazi se i do pitanja kako uskladiti potrebe naroda s potrebama pridošlica.³

Međutim mnogi filozofi tvrde da se kontrole imigracije ne bi trebale ukinuti u potpunosti. Potrebno je odrediti minimalne, međusobno povezane zahtjeve za obranu prava države da nameće imigracijska ograničenja. Takvi zahtjevi, koji brane pravo države da isključi buduće imigrante, bi trebali biti u stanju prepoznati rasnu diskriminaciju kao problem. No, nije dovoljno to samo identificirati kao problem, već bi trebali moći objasniti što to točno čini problemom i način da to isključi. Obrana prava države da isključi buduće imigrante bi trebala biti u mogućnosti ponuditi rješenje za izbjegavanje problema rasne diskriminacije u imigracijskim ograničenjima.⁴

2.3 Pravo na isključenje

Neki politički teoretičari smatraju da je moguće pružiti dobar argument za pravo države da ograniči imigraciju za određene pojedince. Veliki je broj teoretičara (uključujući David Millera i Christopher Heath Wellmana) nudio različite argumente u prilog prava na isključenje potencijalnih imigranata i to sa široko "liberalnog" stajališta. Oni dijele uvjerenje da samoodređujuće zajednice imaju određenu kontrolu nad imigracijom, tj. smatraju da postoje legitimni oblici isključenja.⁵ No treba navesti da će većina tih teoretičara negdje htjeti povući granicu isključenjima, a to će često biti upravo na diskriminatornim karakteristikama. Sarah Fine u svojem članku spominje Teresu Hayter, koja smatra da je uklanjanje svih prepreka kod ulaska jedini način da se izbjegne diskriminacija, tj. da nema imigracijske restrikcije. Hayter vjeruje da je to

² Fine 2016: 10

³ Fine 2016: 10

⁴ Fine 2016: 10 - 11

⁵ Fine 2016: 12

jedini način da se napravi jasan iskorak, no uklanjanje tih prepreka bi dovelo do niza drugih pitanja, kao npr. kako uskladiti potrebe postojećih stanovnika s potrebama i interesima pridošlica.

Postavlja se pitanje do koje mjere država smije nametati imigracijsku kontrolu, a da se pritom udalji od rasne diskriminacije koja je bila toliko prisutna u prošlosti, ali i u sadašnjosti? Prema Walzeru, diskriminacija imigranata na temelju njihove rasne i etičke osnove u nekim slučajevima može biti dopustiva. Kao primjer se ovdje navodi stvaranje tzv. „Bijele Australije“. To je bio pokušaj Australije da iz zemlje isključi sve ne-bijele osobe kako bi stvorili tzv. bijelu naciju. Politika je naime takva da je Australcima pripadala većina teritorija, na koji su odbijali dopustiti pristup ljudima u potrebi. Problem ovdje dakle ne bi bio rasizam, već višak teritorija. Ono na što se Walzer fokusira je višak teritorija. U tom slučaju nemamo pravo isključiti imigrante, no na temelju rase ili etniciteta možemo, jer je, prema Walzeru, isključenje i prihvatanje imigranata način na koji se čuva kulturna distinktivnost zajednice.

Bilo bi moguće da države bez zemljišta u izobilju odaberu imigrante na temelju rase i etničke pripadnosti, čak i da odbace zahtjeve onih kojima je potrebna. Nadalje, državama u kojima ima obilnog zemljišta može biti dopušteno birati između ne nužnih slučajeva na temelju rase i etničke pripadnosti. No diskriminatorna politika takve vrste ne bi bila prihvatljiva u svim slučajevima.⁶

Nadalje, postoje uvjerenja da država ima moralnu dužnost otvoriti svoje granice određenoj skupini stranaca, koji su smatrani kao tzv. nacionalna rodbina. Čini se da nema konkretno određenih kriterija za pravo na isključenje. Svaka zajednica ima pravo da sama određuje o svojoj politici imigracije, onako kako sama smatra da je najbolje i u skladu sa svojim vlastitim ciljevima.⁷

⁶ Fine 2016: 13

⁷ Fine 2016: 13

3 Miller i Wellman o (ne)dopustivosti diskriminacije

Miller brani pravo države da isključi potencijalne imigrante, posebno u vezi zaštite svoje nacionalne kulture, dok Wellman tvrdi da država ima pravo na slobodu udruživanja, što uključuje pravo odbijanja drugih potencijalnih članova. Međutim, kod obojice se pojavljuje namjera za ispunjenje minimalnih zahtjeva koji podupiru pravo države, a to je da isključi takve potencijalne imigrante, na način da se odvoji od svoje problematične prošlosti. Jedan od tih zahtjeva uključuje problem povijesti rasne diskriminacije u imigracijskim ograničenjima. U ovom slučaju Wellman spominje "dugu povijest strašnih predrasuda", dok Miller govori o „fašistima i rasistima“.

Ono što postaje gorući predmet rasprave jest pravo države na ograničenje imigracije. Važno je napomenuti da ovdje ne bi smjelo biti dopušteno isključivanje potencijalnih doseljenika na temelju rase ili etniciteta. Miller smatra da moramo razmisliti i o razlozima na temelju kojih država može opravdati svoja teritorijalna prava. U suvremenoj praksi države uzimaju zdravo za gotovo svoje opće pravo odlučivanja tko će biti primljen na njihov teritorij, čak i ako priznaju odgovornost preuzimanja određene kategorije imigranata. Ali koji je izvor ovog prava? Ljudi mogu imati pravo na migraciju samo ukoliko ih države nemaju pravo isključiti sa svog teritorija. Čak i ako zaključimo da teritorijalna prava države mogu biti opravdana, a nema dovoljno snažnog prava na migraciju za pobjedu selektivne imigracijske politike kakvu trenutno vode liberalne demokracije, i dalje se moramo zapitati kakva imigracijska politika bi bila primjerena u skladu sa zakonima.⁸

Što se tiče selektivne imigracije, ona zahtijeva od države da obrazloži svoju politiku koju pri tome primjenjuje. Ovi razlozi moraju se odnositi na legitimne svrhe same države, što se očituje i u njenim drugim političkim odlukama. Miller smatra da je odabir, odnosno selekcija među potencijalnim imigrantima opravdana, samo je bitno kako to učiniti. Ovdje je bitno razlikovanje između izbjeglica i ekonomskih migranata. Izbjeglice su oni, čiji se razlog migracije temelji na prijetnji njihovim ljudskim pravima, ukoliko bi ostali u trenutnom prebivalištu. S druge strane, ekonomski migranti su svi oni koji imaju interes za prelazak u novo društvo, bilo da studiraju, da bi pronašli posao ili

⁸ Miller 2007:202

radili na nekom osobnom projektu, ali koji ne mogu navesti nijednu prijetnju svojim ljudskim pravima kao razlog za ulazak u državu.⁹

David Miller u svojoj knjizi „*Strangers in Our Midst. The political philosophy of immigration*“ predlaže četiri načela koja bi trebala upravljati politikom odabira država kad odluče primiti imigrante. Prvo se tiče nečega što on naziva slabim i snažnim kozmopolitizmom. U kontekstu imigracije, snažni kozmopolitizam nalaže međunarodnu politiku „otvorenih granica“, dok recimo slabo kozmopolitska država nema obavezu prihvatiti nijednog potencijalnog imigranta. Kao jedan od primjera, Miller navodi kontroverznu odluku Europske unije iz 2014. da usmjeri manje resursa za spašavanje misija za migrante na brodicama na Mediteranu. Millerov drugi princip tiče se nacionalnog samoopredjeljenja. Imigracija može donijeti znatne promjene u zemlji, a Miller tvrdi da građani demokracije imaju pravo odlučiti hoće li takve promjene ojačati ili umanjiti njihovu viziju društva. Treći princip je pravičnost. Cilj politike bi trebao biti onaj koji bi potencijalni imigranti prihvatili kao razuman. Primjerice, legitimno je da država prima samo visokokvalificirane imigrante, ako to služi njezinim ekonomskim ciljevima, unatoč činjenici da ta politika može biti nepopularna među migrantima s niskim kvalifikacijama. Suprotno tome, nelegitimno je da država prihvaća samo ljude određene boje kože ili da vodi samo privremenu migrantsku politiku. Četvrto načelo je socijalna integracija. Pri tome se zahtijevaju određene obveze i fleksibilnost, od strane svih koji su uključeni. Međutim, također se zauzvrat očekuje da država tim imigrantima pruži institucionalnu podršku i pravnu zaštitu kao građanima.

Također objašnjava da, primjerice, čak i ako države nisu obvezne voditi politiku otvorenih vrata s imigrantima koji nisu izbjeglice, dužni su usvojiti poštnu imigracijsku politiku, u smislu da moraju imati dobre i opravdane razloge koji dozvoljavaju ulazak nekih, ali ne i drugih. Prema Milleru, dok postoje razumni razlozi za osmišljenu politiku imigracije favoriziranih govornika nacionalnog jezika u iznimnim slučajevima, tamo gdje je „nacionalna kultura već slaba“, on odbija upotrebu kriterija kulturne selekcije, osim u slučaju jezika.

Postoje još neki selekcijski kriteriji, za koje Miller smatra da su dopustivi. Tu se nipošto ne radi o rasi, vjeri ili primjerice nacionalnosti, već o selekciji na, primjerice, osnovi nečijih vještina. Postoji i druga strana imigracije - u slučaju prelaska iz siromašnijih,

⁹ Miller 2015:3

odnosno manje ekonomski razvijenih zemalja, u one koje su ekonomski razvijenije i bogatije. U tom slučaju ne radi se samo o izbjeglicama ili o neobrazovanim i nedovoljno kvalificiranim članovima društva u potrazi za boljim životom i poslom. Naprotiv, imigranti mogu biti i članovi onog društvenog sloja, koji su itekako kvalificirani i obrazovani, te tako svoju državu, odnosno njene stanovnike ostavljaju i uskraćuju za kvalitetan kadar, koji neće više moći koristiti njihove usluge, te samim time situacija u državi može postati još i gora. U takvim primjerima možemo reći da se radi o takozvanom „odljevu mozгова“. Miller objašnjava da ako pogledamo postojeće obrasce migracija iz siromašnih zemalja u bogate zemlje, vidimo da su oni koji migriraju pretežno oni koji već imaju resurse za tranziciju i potrebne vještine, koje ih čine kvalificiranima. Ako bi otvaranje granica prouzročilo sve veći bijeg liječnika, inženjera i ostalih stručnjaka iz ekonomski nerazvijenih u ekonomski razvijena društva, učinak bi mogao biti dodatno smanjivanje mogućnosti za one koje ostave iza sebe, a koji više ne bi imali koristi od kapitala i talenata tih migranata.¹⁰

Da bi iseljavanje znanstvenika i stručnjaka iz zemlje bilo deklarirano kao odljev mozgovа mora biti uzrokovano potisnim faktorima u zemlji porijekla i privlačnim faktorima u zemlji odredišta, te mora predstavljati gubitak za matičnu zemlju, koji se ne može kompenzirati novčanim doznakama, prijenosom kapitala ili prijenosom novih znanja i tehnologija. Pri tome se radi o nezadovoljstvu sa svim ključnim aspektima življenja. U slučaju prihvata kvalificiranih stručnjaka izvana, pa čak i kada se radi o odljevu mozgovа, pitanje rase često nije stavljeno u fokus, već su bitne vještine i što neki određeni stručnjak može doprinijeti zemlji. Međutim, kada imamo slučaj niskoobrazovanih masa ljudi koje ulaze u državu, onda u javnom diskurzu diskriminacija ipak često ispliva na površinu. Na imigrante se počinje gledati kao na prijetnju prosperitetu, sigurnosti, kulturi i identitetu države. Tada se javlja diskriminacija po financijskoj, nacionalnoj, vjerskoj, rasnoj i spolnoj osnovi. Jedan od primjera za to je diskriminatorski stav prema izbjeglicama s Bliskog istoka u pogledu prijema samo onih iz Sirije, koji su “kršćanskog porijekla”, dok se migranti iz Afrike označavaju kao "ekonomski" i "ilegalni" migranti. Ispred bilo koje rase, boje, spola, jezika, religije, političkog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, trebala bi biti ekonomska, socijalna i kulturna prava čovjeka i njegovo pravo na rad i iseljavanje.

¹⁰ Miller 2007: 203

S druge strane, za razliku od Millera, moglo bi se reći kako Wellman državi ipak daje i dopušta više slobode u slučaju imigracija. Pri tome iznosi svoj kontroverzni argument u kojem zagovara pravo države da odbije sve potencijalne imigrante, čak i one koji očajnički traže azil od korumpiranih vlada. Ipak, istodobno, tvrdi kako nijedna država ne može isključiti „potencijalnog doseljenika“ na vjerskoj, spolnoj, nacionalnoj, etničkoj ili rasnoj osnovi. Legitimne političke države imaju moralno pravo jednostrano osmisliti i provesti svoju imigracijsku politiku, čak i ako te politike isključuju potencijalne imigrante koji očajnički žele ući u njihovu državu. Argument za ovaj zaključak je jasan i zahtijeva samo tri temeljne premise: (1) legitimne države imaju pravo na političko samoopredjeljenje, (2) sloboda udruživanja sastavni je dio samoodređenja i (3) sloboda udruživanja daje pravo ne povezivanja s drugima. Na temelju ovog može se zaključiti da bi se legitimne države mogle odlučiti da se ne udružuju sa strancima, uključujući potencijalne imigrante - ukoliko to smatraju prikladnim.¹¹

Wellman tvrdi da kako ljudi imaju pravo na imigraciju, tako i država ima pravo kontrolirati i upravljati svojim granicama. Načelo političkog samoodređenja objašnjava zašto zemlje imaju pravo osmišljavati i provoditi svoju imigracijsku politiku. Bez obzira želi li bilo koja (legitimna) država imati potpuno otvorene granice, isključiti sve autsajdere ili uvesti neku posrednu politiku, ona na to ima pretpostavljeno pravo.¹²

¹¹ Wellman 2011: 13

¹² Wellman 2011: 45

4 Prepoznavanje diskriminacije i njeno rješavanje

I Miller, i Wellman, nastoje svaki na svoj način riješiti problem imigracije i diskriminacije, koji se pri tome javlja. Fine tvrdi da, u oba slučaja postoji pokušaj i namjera:

1. da se prepozna problem,
2. da se ponudi „recept“ za njegovo izbjegavanje u budućnosti, odredbom da države ne smiju dopustiti diskriminiranje među potencijalnim imigrantima na temelju njihove rase i etniciteta.¹³

Što se tiče trećeg zahtjeva, jasno je da zabrana rasne, ali i etničke diskriminacije nije sama po sebi dovoljna da signalizira odmak od moralno problematične povijesti imigracijske kontrole u današnjem suvremenom svijetu. Baš kao što i feministkinje tvrde da se seksizam i spolna nejednakost ne mogu ukloniti iz političkih teorija, tako se ni rasizam u slučaju imigracije ne može tako jednostavno eliminirati. S obzirom na to da je postojeći državni sustav proizvod europskog i američkog kolonijalizma, tako su i imigracijske politike utemeljene na rasističkim ciljevima. Dakle, ukoliko su argumenti osmišljeni kao vrsta podrške nekom obliku imigracijskih ograničenja u našem svijetu, nepravde bi se morale izričito rješavati u kontekstu migracijske etike. Tek na taj način predstavljale bi potpuni pomak od prošlih i sadašnjih učinjenih nepravdi. Iza zabrane diskriminacije na osnovi rase stoji velika pozadina, koja uključuje povijest, rasizam i rasnu nepravdu. Činjenica je da živimo u svijetu u kojem su rasne kategorije korištene za slabljenje, stigmatiziranje, ugnjetavanje, dominiranje, porobljavanje i opravdavanje raznih vrsta društvenih, političkih i ekonomskih nejednakosti. Zabrana protiv rasne diskriminacije ima dobro poznatu povijest - onu koja je neraskidivo povezana uporabom i učincima diskriminatornih politika u prošlosti.

Trebalo bi se više pozabaviti načinom rješavanja nepravdi iz prošlosti. Ključno je odgovoriti na pitanje kako na adekvatan način riješiti pitanje diskriminatornih učinaka dosadašnje prakse? Postoji opasnost da se ne ispuni osnovni zahtjev, a to je priznavanje problema rasizma, koje ostaje problem sve do danas, čak i u onim državama koje otvoreno negiraju dopuštenost rasne i etničke diskriminacije u imigracijskoj politici.

¹³ Fine 2016:19

5 Diskriminacija je problem

5.1 Wellman: pravo države i pravo imigranata

Wellman iskreno progovara o teškoćama s kojima se susreće u potrazi za argumentom, te privlači pažnju na ključno pitanje koje predstavlja izazov za vlastitu obranu prava države da isključi buduće imigrante. Ako države imaju pravo kontrolirati tko može ući u njih, slijedi li da zemlja može usvojiti politiku koja izričito isključuje ljude na temelju njihove rase, religije ili etniciteta?

Tijekom traženja zadovoljavajućeg odgovora pregledava Walzerov odgovor na "Bijelu Australiju", s naglaskom na vaganje interesa „Bijelih Australaca“. Wellmana s jedne strane, privlači Walzerova pozicija, jer se čini kako se podudara s njegovom tvrdnjom obrane prava države da isključi potencijalne imigrante. Međutim, s druge strane, Walzerovo stajalište očito nije u potpunom skladu s njegovim, pa stoga objašnjava da, koliko god se protivi rasizmu, vjeruje da rasistički nastrojani pojedinci ne mogu biti prisiljeni udati se za nekoga izvan njihove rase. Ukoliko sloboda udruživanja daje pravo rasistički nastrojenim pojedincima da se vjenčaju isključivo unutar svoje rase, zašto onda na sličan način ne daje i pravo rasističkim građanima da isključe imigrante na temelju njihove rase? U najmanju ruku, mora se objasniti zašto se slučaj imigracije razlikuje od braka. Wellman, na kraju, ipak, odbacuje Walzerovo stajalište jer teži argumentu koji tvrdi da je diskriminacija među imigrantima na rasnoj ili etničkoj osnovi nedopustiva.

Kao odgovor na ovaj problem, filozof José Jorge Mendoza, objašnjava kako Michael Blake za ovo daje zanimljivo i originalno rješenje. On kaže, da u svim slučajevima u kojima postoje nacionalne ili etničke manjine (već unutar države), ograničiti imigraciju iz nacionalnih ili etničkih razloga znači da smatramo neke građane politički inferiorne drugima. Drugim riječima, diskriminatorna imigracijska politika mora se odbiti, bez obzira jesu li autsajderi štetni ili nisu. Takva vrsta politike može kršiti političku ravnopravnost i narušiti socijalni položaj građana koji imaju zajedničku rasu, etničku pripadnost, nacionalno podrijetlo, religiju ili spol, a koji se koriste kao kriterij za isključenje.¹⁴

¹⁴ Mendoza 2014:71

Wellman tvrdi da, iako smatra da mora postojati nešto pogrešno u imigracijskoj politici koja razlikuje podnositelje zahtjeva na temelju kriterija poput rase, spola, religije ili nacionalnosti, priznaje da za to još nema potpuno zadovoljavajuće opravdanje, niti zaključak. Ne ispunjava se uvjet za obranu prava države, te kontrole imigracija na način da se odvoji od problema prošlosti i sadašnje prakse. Kako bismo prepoznali problem i izbjegli njegovo ponavljanje u budućnosti, istovremeno pokušavajući reformirati problematičnu instituciju, ono što očajnički trebamo jest argument koji pravilno dijagnosticira problem u prvom redu.¹⁵

Wellman se u svojim stajalištima usredotočuje na to kako diskriminacijski način imigracijske politike utječe na postojeće građane, a ne na isključene potencijalnih imigranata. Budući da imamo posebnu dužnost poštovati svoje sugrađane kao ravnopravne u političkom društvu, Wellman tvrdi, da državi nije dopušteno da kreira politiku useljavanja koja isključuje ulazak pripadnika određene rase, jer bi takva politika bila pogrešna i nepoštena prema građanima – kao u primjeru „Bijele Australije“, gdje su se u australskoj politici priznavali samo bijelci, odnosno bijela rasa. Ako imamo dužnost poštovati sugrađane kao ravnopravne, tada država ne može provoditi politiku koja isključuje ulazak pripadnika određene rase, jer bi se na taj način građani svrstavali u neželjene kategorije.

5.2 Miller: diskriminiranje na temelju vještina razlikuje se od diskriminiranja na temelju rase

Miller tvrdi da ono što se ni pod kojim uvjetima ne može braniti jest diskriminacija na temelju rase, spola ili, u većini slučajeva, religije - religija bi mogla biti relevantan kriterij samo tamo gdje ona predstavlja važan dio javne kulture, kao u slučaju Izraela. Ako se nacionalnim državama dozvoli da odlučuju koliko imigranata moraju prihvatiti, zašto onda ne bi mogli birati koje imigrante bi prihvatili, iako bi takvim postupkom vrijeđali imigrante. Primjer za to bi bili nekvalificirani radnici, koji bi mogli biti uvrijeđeni odlukom države da blokira njihov ulazak u državu, na osnovi nedostatka poželjnih vještina. Država bi takvom selekcijom procijenila da su takvi slučajevi manje vrijedni doprinositelji zajednice, čime bi se dirnulo u njihovo samopoštovanje.

¹⁵ Fine 2016:20

Međutim, Miller ipak tvrdi kako država može biti opravdana u provođenju politike koja diskriminira između podnositelja zahtjeva na temelju njihovih vještina - što se uvelike razlikuje od, primjerice, diskriminacije na osnovi rase.

Miller tvrdi da je uvredljivo tvrditi kako su imigranti pogrešne rase ili spola, s obzirom na to da se te značajke ne povezuju sa stvarnim značajem za društvo kojemu se žele pridružiti. Međutim, upravo je takva vrsta argumenata koristila pobornicima u spomenutom primjeru politike Bijele Australije. Cilj im je bio stvoriti rasno „homogenu“ naciju, a krajem devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća, popularizirano je stajalište da funkcionirajuće demokracije moraju biti rasno homogene. Za takva društva je održavanje rasno homogene zemlje bilo savršeno prihvatljivo.

Miller tvrdi da su države u današnjem svijetu pokušale odabrati imigrante na temelju etniciteta, kao što su to činile mnoge države u prošlosti. Dajući prednost onima određene etnokulturne pozadine, država neizbježno izjavljuje da je dotična kultura superiorna, što narušava njene pokušaje tretiranja svih kultura podjednako u svojoj unutarnjoj politici. Miller proširuje kategoriju onih koji bi bili u krivu: svakako postoje građani koji su kao članovi ciljane skupine bili uvrijeđeni i tretirani kao građani druge klase. Međutim, Millerova tvrdnja o diskriminiranju na temelju religije diskutabilna, kao u slučaju Izraela, gdje religija čini bitni dio javnosti i kulture je diskutabilna. Primjerice, Židovi su bili opisani i identificirani kao rasa, etnička grupa, vjerska skupina i narod. Koje se skupine sada smatraju "rasama"? Koje se računaju kao "etničke" manjine"? Moraju li se religijske skupine definirati isključivo vjerom? Ova pitanja podsjećaju nas da isključivanje "rasne" i "etničke" diskriminacije u imigracijskoj politici nije dovoljno za priznavanje, rješavanje i izbjegavanje problematike. Trebalo bi pričati više o tome kako razumjeti i koristiti koncepte o kojima se raspravlja. Države bi trebale imati obavezu zaštititi sva prava migranata, bez obzira na nacionalnost i status u društvu, a zauzvrat, bi migranti trebali imati obavezu poštivati zakone države u koju su došli. Međutim, Fine tvrdi da isključivanje rasne i etničke diskriminacije iz imigracijske politike nije dovoljno kako bi se pobijedili izazovi koji se tiču ograničenja imigracije.

Jedan od velikih protivnika diskriminacije, Mendoza, tvrdi da teret dokazivanja mora biti na državama, kako bi pokazale kako se njihove imigracijske politike ne temelje na rasizmu i etnocentrizmu. Jedini način ostvarenja pravednosti bi bilo poštivanje i produljenje prava imigranata, ako se vodimo pretpostavkom da sve prisutne osobe

imaju pravo biti prisutne - čak i kada to prijeti narušavanju sposobnosti države da kontrolira imigraciju.¹⁶

¹⁶ Mendoza 2014:80

6 Zaključak

Teško je naći balans između prava države da zaštiti svoj teritorij i pravo na njeno odlučivanje o tome tko će prijeći njene granice, usporedno s pravom ljudi na imigraciju i potragu za „boljim životom“. Postoje kriteriji koji su naizgled „opravdani“ pri selekciji u određivanju kome će država dopustiti prelazak granice, a kome ne. Pri tome velika razlika leži u, primjerice, diskriminiranju na temelju vještina i diskriminiranju na temelju rase – što je, naravno, nedopustivo u svakom slučaju (u čemu se slažu i Miller i Wellman). Rasa, rasizam, rasna i etnička diskriminacija isprepleteni su u povijesti imigracijskih ograničenja, na način koji zahtijeva pažnju onih, koji raspravljaju o etici migracije, posebno onih koji žele obraniti neki oblik prava isključivanja potencijalnih imigranata. Kada razmotrimo povijest ograničenja imigracije, postaje jasno kako je potrebno još puno raditi na tome. U svim raspravama pokušava se obuhvatiti ono značajno u izazovima koji su uključeni u distanciranje ograničenja imigracije. Uobičajeni potez isključivanja rasnih i etničkih diskriminacija u imigracijskoj politici jednostavno nije dovoljan.

7 Literatura

Fine, Sarah (2016): „*Immigration and Discrimination*“. University Press Scholarship: Oxford Scholarship online

Mendoza, José Jorge (2014): „*Discrimination and the Presumptive Rights of Immigrants*“. *Critical Philosophy of Race, Vol. 2, No. 1, SPECIAL ISSUE: XENOPHOBIA AND RACISM*, pp. 68-83. Penn State University Press

Miller, David (2007): „*National responsibility and global justice*“. New York: Oxford University Press

Miller, David (2015): „*Selecting Immigrants*“. Oxford: University of Oxford

Miller, David (2016): „*Strangers in Our Midst. The political philosophy of immigration.*“. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press

Wellman, Christopher Heath. Cole, Phillip (2011): „*Debating the ethics of immigration. Is there a right to exclude?*“. New York: Oxford University Press